

[Paul Møller.]

problemer. Danmark har her sammen med en række andre lande stillet sig til De Forenede Nationers rådighed, når det gjaldt om at sikre verden mod gnistantændelse, og alle partier i det høje ting har været lige opsatte på, at vi handlede således både med hensyn til Korea, Congo, Gaza, Cypern og nu Kashmir, ligesom vi har været aldeles enige om, at vi skulle hjælpe med til at overvinde De Forenede Nationers økonomiske vanskeligheder.

Denne tværpolitiske enighed er det vigtigt at fastholde, og jeg benytter lejligheden til over for den højtærede udenrigsminister at understrege vor vilje, men gør samtidig opmærksom på, at enighedens forudsætning vil være, at der gives os fuld orientering i rette tid, inden regeringen forpligter sig i udenrigspolitiske spørgsmål. Må jeg i den forbindelse henlede regeringens opmærksomhed på grundlovens § 19, stk. 3, ifølge hvilken regeringen skal rådføre sig med det udenrigspolitiske nævn forud for enhver beslutning af større udenrigspolitiske rækkevidde. Jeg gentager både til den højtærede statsminister — jeg ville også have sagt det til den højtærede udenrigsminister, hvis han havde været til stede — „forud for“, fordi der i den nuværende højtærede udenrigsministers embedsperiode synes at udvikle sig en stigende tilbøjelighed til at betragte udenrigsnævnet som et forum, der indkaldes for at tage det til efterretning, som regeringen for længst har gjort. Denne fremgangsmåde er altså dels forfatningsstridig, dels belastende for den tværpolitiske linje i dansk udenrigspolitik.

Er dette sagt, kan jeg tilføje, at vi med den højtærede udenrigsminister er enige om, at Danmark ikke til stadighed kan have så mange styrker udstationeret, og at „ja“ i en vanskelig situation fra vor side til at tage en vagtopgave op ikke bør være ensbetydende med, at der ikke senere kan finde en vagtafløsning sted.

Mit parti deler også den højtærede udenrigsministers stærke understregning den 1. oktober i De Forenede Nationer af, at Kina bør være medlem af verdensorganisationen. Vi må dog se i øjenene, at der netop nu næppe er store udsigter hertil. Vietnamkrisen må først finde sin løsning.

I den førnævnte tale, som udenrigsmini-

steren holdt i De Forenede Nationer, gik han ind for en forhandlingsløsning, og herom er vi naturligvis enige, men jeg vil gerne spørge, hvorfor han gik ind for Vietcongs deltagelse i forhandlingerne. Så vidt jeg kan skønne, tog udenrigsministeren her et skridt, der går ud over det, han tidligere har sagt. Hvornår Hanoi og Peking vil erkende, at de ikke har skygge af chance for at jage USA ud af Sydvietnam ved at afvise enhver forhandling om Sydvietnams fremtid, kan vi ikke vide, men det er klart, at Vietnamkrisen også er en ulykkelig barriere for videre fremskridt i Genèveforhandlingerne om nedrustning og om atomvåbnenes spredning, og den vil også blokere mulighederne for nye forhandlinger om det tyske spørgsmål.

Selv om der således ikke foreløbig ses tegn på åbenbare fremskridt i forholdet mellem øst og vest, imellem Sovjet og USA, er der måske alligevel for første gang i mange år grund til en behersket optimisme vedrørende udviklingen i Europa. Der foregår utvivlsomt en tilnærmelse, ja, nærmest en tiltrækning mod vest i flere østeuropæiske lande. Libermanismen i Østeuropa nærmer sig forsigtigt, men dog fjed for fjed liberalismen, som den findes i Vesteuropa, altså den beherskede liberalisme. Det er et interessant træk, der sammen med meget andet kan give oprigtigt håb om, at det europæiske jerntæppe en dag kan løftes. Meget vil endnu stille sig i vejen herfor og mange vanskeligheder kan forudses; den største er det tyske problem.

Det er jo givet, at en løsning af det tyske problem ville løse op for en overordentlig interessant og rig udvikling, men det er vist desværre ikke realistisk at regne med en sådan som indledning til en udvikling, men langt snarere som afslutningen på en lang og vanskelig vandring, hvor man skridt for skridt nærmer sig en sådan tilstand af gensidig tillid, at en realistisk forhandling endelig kan påbegyndes. Vi kan vel ikke bidrage meget hertil, men dog noget. Vore hyppige ministerbesøg i østeuropæiske lande, bl. a. udenrigsministerens i Polen, Czechoslovakiet og Jugoslavien og statsministerens nylige rejse i Sovjetunionen, kan have deres betydning herfor.

I Europarådet arbejder vi for tiden med en plan om at gøre denne forsamling, som